

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

“กัญชา” (ชื่อทางวิทยาศาสตร์ : *Cannabis sativa* L.) เป็นสมุนไพรที่อยู่คู่กับประวัติศาสตร์ของมนุษย์มาเป็นเวลาช้านานและใช้กันทั่วทุกมุมโลกมาตั้งแต่โบราณในฐานะของสมุนไพรเก่าแก่ ปรากฏหลักฐานจากการใช้ประโยชน์จากกัญชาในทางการแพทย์โบราณและภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะที่เป็นทั้งยาและอาหารเพื่อการรักษาโรคได้หลากหลาย ในขณะที่เดียวกันด้วยสรรพคุณของกัญชาที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทจึงถูกนำมาใช้เพื่อการผ่อนคลายความเครียด เพราะการออกฤทธิ์ของกัญชาทำให้เกิดลักษณะสำคัญต่อผู้ใช้อย่างครอบคลุมทั้งการกระตุ้น กด และหลอน หากใช้ในปริมาณเพียงเล็กน้อยก็จะช่วยลดความวิตกกังวลและลดอาการซึมเศร้า จึงทำให้กัญชาได้รับความนิยมแพร่หลายและถูกนำมาใช้ในรูปแบบของการนันทนาการ (Recreation) ด้วย แต่กัญชาก็มีสารสำคัญทางยาที่มีฤทธิ์ทำให้ผู้เสพเกิดการเสพติดและมึนเมา โดยส่งผลกระทบต่อระบบประสาทและจิตใจ จนอาจเกิดอันตรายต่อผู้ใช้หรือเสพได้

ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 กัญชาถูกใช้ในวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นสมุนไพรและใช้ในบทบาทของยา จนเข้าสู่ต้นศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา กัญชาได้ถูกจัดให้เป็นยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายโลกที่มีประกาศสงครามยาเสพติดและยึดมั่นในอนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 และพิธีสารแก้ไขฯ ค.ศ. 1972 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961, as Amended by The 1972 Protocol Amending The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1971 (Convention on Psychotropic Substances, 1971) และอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 (Convention against Illicit Trafficking in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) ภายใต้อนุสัญญาทั้งหมดที่กล่าวมา ทำให้รัฐภาคีแห่งอนุสัญญาต้องดำเนินตามนโยบายโลกที่ปลอดจากยาเสพติด (Drug Free World) ภายใต้แนวคิดที่จะไม่ยอมให้มียาเสพติดต่อไป (Zero Tolerance) ซึ่งประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลักในการลดปริมาณการค้ายาเสพติดและการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทโดยการห้าม (Prohibition) การมีนโยบายและมาตรการทางกฎหมายในด้านการปราบปรามยาเสพติดอย่าง

เด็ดขาด รวมทั้งการจับกุมดำเนินคดีและบทกำหนดโทษที่รุนแรงสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (Punitive Approach) โดยถือว่าเป็นอาชญากรรม (Criminalization) ประเภทหนึ่ง

ในประเทศไทย กัญชาถูกนำมาใช้ในรูปแบบตำรับยาโบราณและการนันทนาการมาแต่โบราณ แต่การใช้กัญชารักษาโรคเริ่มห่างหายไปจากวิถีชีวิตสังคมไทย ภายหลังจากมีพระราชบัญญัติกัญชา พ.ศ. 2477 จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา กัญชาถูกจัดให้เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยห้ามการเสพหรือนำไปใช้ในการบำบัดรักษาผู้ป่วยหรือนำไปใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ รวมถึงกำหนดโทษทั้งผู้เสพและผู้ครอบครองด้วย ต่อมา ในปี พ.ศ. 2562 ภาครัฐได้มีการพิจารณาถึงประโยชน์ของการนำกัญชาไปทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 เพื่อเปิดโอกาสให้มีการอนุญาตให้ประชาชนใช้กัญชาเพื่อประโยชน์ในการรักษาโรคและประโยชน์ในทางการแพทย์ได้ในรูปแบบของ “พืชสมุนไพร” ภายใต้อำนาจของแพทย์ผู้ได้รับอนุญาตเพื่อให้ถูกต้องตามหลักวิชาการให้ทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนั้นแล้ว กัญชาเป็นพืชสมุนไพรที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย ซึ่งหากใช้ในปริมาณที่เหมาะสมก็จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้เสพหรือผู้ใช้ เช่น การเสพด้วยนำเข้าสู่ร่างกายโดยการสูบควัน การบริโภคด้วยการนำกัญชามาประกอบอาหาร เครื่องดื่ม การนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในเครื่องสำอาง

ดังนั้น แนวทางการมีสารสกัดจากพืชเสพติดที่ถูกควบคุม (Controlled Substances) เพื่อใช้ในทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์อย่างเพียงพอ ตลอดจนการนำพืชเสพติดมาใช้ประโยชน์ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงเป็นจุดเริ่มต้นการทบทวนระบบกฎหมายยาเสพติดของประเทศไทยเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกัญชาในลักษณะที่มีใช้ยาเสพติดร้ายแรง (Hard Drug) แต่อย่างไรก็ตาม การนำกัญชามาใช้ประโยชน์ส่วนบุคคลเพื่อการนันทนาการอาจจะไม่สอดคล้องกับหลักการตามอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศและอาจก่อให้เกิดผลกระทบที่จะตามมา ภายหลังจากการปลดกัญชาออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 5 แล้ว เมื่อมีการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ เช่น ปัญหาการใช้กัญชาในกลุ่มเด็กและเยาวชน ปัญหาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้ใช้กัญชาโดยเฉพาะระบบประสาทและจิตใจ

ภายหลังจากประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม 2564 เป็นต้นมา ทำให้บรรดากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จำนวน 24 ฉบับ ถูกยกเลิกไปซึ่งรวมถึงพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ด้วย ในขณะที่ความเข้าใจของประชาชนทั่วไป คือ กัญชา (ทั้งหัว ใบ ลำต้น ดอก ยอดและยาง) ไม่ใช่ยาเสพติดอีกต่อไปจึงสามารถปลูกครอบครอง รวมถึงใช้ประโยชน์จากสารสกัดที่มาจากพืชกัญชาได้เหมือนกับพืชกระท่อมซึ่งได้ถูกเพิก

ถอนชื่อจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ไปก่อนหน้านี้¹ อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ตำรวจยังดำเนินการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้ปลูกและครอบครองพืชกัญชาตาม มาตรา 93 ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564² จึงเกิดปัญหาการตีความว่า “กัญชา” ถูกเพิกถอนออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 แล้วหรือไม่ ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ชี้แจงว่าการจับกุมและดำเนินคดีต่อผู้ปลูกพืชกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ส่วนบุคคลนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยชอบแล้ว แมื่อกัญชาจะไม่ปรากฏชื่อเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตาม มาตรา 29 ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 แต่กฎหมายในลำดับรองก็ยังคงมีผลและต้องใช้อย่างบังคับอยู่เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564³ คือ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2563 ข้อ 2 (1) ซึ่งยังระบุว่ากัญชาและวัตถุหรือสารต่างๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชาเป็นยาเสพติดในประเภท 5 เว้นแต่การได้รับอนุญาตให้ผลิตในประเทศ⁴ ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2565 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565 โดยจะมีผลใช้บังคับภายใน 120 วัน

¹ โปรดดู ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 ข้อ 2 (3).

² ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 93 บัญญัติว่า “ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด ให้โทษในประเภท 5 เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 35 วรรคหนึ่ง (4) หรือวรรคสอง”

³ ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 มาตรา 93

⁴ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2563

“ข้อ 2 ให้ยาเสพติดให้โทษที่ระบุชื่อดังต่อไปนี้เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม

(1) กัญชา (cannabis) พืชในสกุล Cannabis และวัตถุหรือสารต่างๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชา เช่น ยาง น้ำมัน ยกเว้นวัตถุหรือสารดังต่อไปนี้ เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตในประเทศ ไม่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5

(ก) เปลือก ลำต้น เส้นใย กิ่งก้าน และราก

(ข) ใบ ซึ่งไม่มียอดหรือช่อดอกติดมาด้วย

(ค) สารสกัดที่มีสารแคนนาบินอยด์ (cannabidiol, CBD) เป็นส่วนประกอบและต้องมีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอยด์ (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก

(ง) กากหรือเศษที่เหลือจากการสกัดกัญชาและต้องมีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอยด์ (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก”

เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 120 วันหลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ วันที่ 9 มิถุนายน 2565 เป็นต้นไป จึงทำให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากทุกส่วนของพืชกัญชาที่ได้รับอนุญาตโดยต้องเป็นพืชกัญชาที่ปลูกในประเทศได้ตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าวกำหนด และการปลูกพืชกัญชาภาคครัวเรือนโดยใช้วิธีการจัดแจ้งแทนการขออนุญาต ทำให้พืชกัญชาและส่วนประกอบของพืชกัญชาไม่ใช่ยาเสพติดให้โทษประเภท 5 อีกต่อไป ยกเว้น “สารสกัด” จากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชง ซึ่งเป็นพืชในสกุล Cannabis ที่มีปริมาณสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydrocannabinol - THC) เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก และสารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชาหรือกัญชงที่ได้จากการปลูกนอกประเทศ ยังคงเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ต่อไป

จากการพิจารณาถึงการใช้พืชเสพติดประเภทต่างๆ รวมถึงการศึกษาวิจัยกัญชาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และการศึกษาวิจัยโดยไม่ขัดตามหลักการของอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยสารเสพติด ค.ศ. 1961 ประกอบกับการมุ่งไปสู่แนวทางการลดทอนความเป็นอาชญากรรมทางศตียาเสพติด (Decriminalization) แทนการดำเนินนโยบายโลกที่ปลอดจากยาเสพติด (Drug Free World) โดยการลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) ของยาเสพติด จึงเป็นหลักการสำคัญที่ถูกนำมาใช้กับกัญชาในฐานะที่เป็นยาเสพติดที่ไม่รุนแรง (Soft Drug) เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ในปี ค.ศ. 1976 (พ.ศ. 2519) ได้มีแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติฝิ่น (The Dutch Opium Act) อนุญาตให้บุคคลสามารถครอบครองกัญชาไม่เกิน 5 กรัม โดยถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ส่วนบุคคลได้ แม้ว่ากฎหมายของเนเธอร์แลนด์มีความผ่อนปรนต่อการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการมากกว่าที่อื่น ๆ ในโลก แต่ยังมีข้อกำหนดที่รัฐใช้ควบคุมกัญชากลายประการ เช่น การจำกัดสถานที่ การอนุญาตให้ประชาชนเข้าถึงกัญชาได้ในสถานที่ซึ่งเรียกว่า “Coffee Shop” โดยจำกัดพื้นที่สูบกัญชาภายในร้านเท่านั้น การจำกัดอายุผู้ซื้อ การจำกัดปริมาณในการสูบ การกำหนดปริมาณสาร THC ซึ่งเป็นสารในกัญชาที่ทำให้มีเมามีขายในร้าน การจัดพื้นที่ของเมืองที่เปิดร้าน Coffee Shop ได้ นอกจากนี้ นโยบายด้านยาเสพติดของหลายประเทศก็เริ่มให้ความสำคัญกับการลดทอนความเป็นอาชญากรรมของกัญชาและการทำให้กัญชาถูกกฎหมาย โดยใช้ทางเลือกอื่นแทนการลงโทษและยกเลิกการลงโทษทางอาญาเกี่ยวกับครอบครองกัญชาในปริมาณน้อยและการอนุญาตให้ใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการได้อย่างถูกกฎหมาย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา (บางมลรัฐ) แคนาดา อูรุกวัย เคิร์ริรัฐออสเตรเลียในเขต Australian Capital Territory (ATC) อย่างไรก็ตาม ยังมีกลุ่มประเทศซึ่งไม่อนุญาตให้ใช้กัญชาโดยเด็ดขาด ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ ห้ามการครอบครองและเสพกัญชาเป็นความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี ปรับ 20,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵ ตลอดจนการห้ามประชาชนชาว

⁵ Misuse of Drugs Act 1973, section 33 (3A)

สิงคโปร์และผู้มีสิทธิอาศัยถาวรในสิงคโปร์ใช้ยาเสพติดควบคุม ใน Class A ซึ่งรวมถึงกัญชานอกประเทศ หากฝ่าฝืนถือได้ว่ากระทำในประเทศและจะได้รับโทษเช่นเดียวกัน⁶ ประเทศอินโดนีเซียมีการห้ามใช้กัญชาส่วนบุคคล ซึ่งกัญชาจัดว่าเป็นยาเสพติดตามตารางที่ 1 ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษจำคุก 4 ปี หรือ ต้องเข้ากระบวนการบำบัดฟื้นฟูตามคำสั่งศาล⁷

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษานโยบายและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับกัญชา ภายใต้แนวคิดความเป็นอาชญากรรมของกัญชาในสถานะที่เป็นยาเสพติดให้โทษซึ่งรัฐต้องดำเนินการปราบปรามอย่างเด็ดขาดและมีบทกำหนดโทษที่รุนแรงตามหลักการป้องกันสังคม แนวคิดการทำกัญชาให้ถูกกฎหมายภายใต้การลดทอนความเป็นอาชญากรรมของกัญชาเพื่อการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ การใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการนันทนาการโดยมีการกำกับดูแล ตลอดจนแนวคิดที่เห็นว่ากัญชาเป็นยาเสพติดที่ต้องห้ามโดยเด็ดขาด สำหรับใช้แนวทางที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจะเป็นฐานความคิดเรื่องการพัฒนานโยบายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการในประเทศไทย ร่วมกับการศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวกับกัญชา ซึ่งมีทั้งอนุญาตให้ใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ และกลุ่มประเทศที่ห้ามการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการโดยเด็ดขาด แล้วจะนำผลการศึกษาทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคภายหลังจากปลดกัญชาออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ของประเทศไทย ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศไทยยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกำกับดูแลการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการโดยตรง และสุดท้ายคือการนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนานโยบายและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ ร่างพระราชบัญญัติกัญชา กัญชง พ.ศ. ... เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม ได้แก่ กำหนดหลักเกณฑ์การจดทะเบียนปลูกพืชกัญชาภาคครัวเรือนที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ การพิจารณาออกใบอนุญาตเพื่อการปลูกพืชกัญชาและการใช้สารสกัดจากกัญชาในเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรม เพื่อควบคุมคุณภาพและจำกัดสารสกัดที่ได้จากกัญชาไม่ให้เกินปริมาณที่กฎหมายกำหนด การควบคุมการใช้กัญชาโดยการกำหนดรูปแบบของการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ การจำกัดอายุและบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามเพื่อป้องกันการใช้กัญชาในลักษณะเป็นโทษและป้องกันผลกระทบจากการใช้กัญชา การจำกัดปริมาณการครอบครองพืชกัญชาและส่วนประกอบของกัญชาส่วนบุคคลเพื่อการนันทนาการ และการกำหนดสถานที่ใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะเสนอให้ภาครัฐกำหนดมาตรการเสริมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากกัญชา ได้แก่ การสร้างความร่วมมือในรูปแบบไตรภาคี ซึ่งประกอบด้วยภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรที่เป็นภาคีเครือข่ายเพื่อการกำกับดูแลร่วมกันในการใช้ประโยชน์จากกัญชาระดับท้องถิ่นควบคู่ไปกับการให้ความรู้เกี่ยวข้องกับการใช้กัญชาอย่างถูกต้องและ

⁶ Misuse of Drugs Act 1973, section 8A (1)

⁷ Law No. 35 Year 2009 on Narcotics, section 127

ปลอดภัยแก่ประชาชนทั้งในรูปแบบองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์สมัยใหม่

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ และผลกระทบของการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการในประเทศไทย

2.2 เพื่อศึกษาหลักการและนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกัญชา

2.3 เพื่อศึกษาการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของประเทศไทยกับกฎหมายของต่างประเทศที่อนุญาตให้ใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการและไม่อนุญาตให้ใช้กัญชาโดยเด็ดขาด

2.4 เพื่อเสนอแนะการพัฒนา นโยบายและกฎหมายในการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลทางกฎหมาย

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ทำให้ทราบถึงความหมาย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ ข้อดี ข้อเสียและผลกระทบของการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการในประเทศไทย

3.2 ทำให้ทราบถึงหลักการและนโยบายเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกัญชา

3.3 ทำให้ทราบถึงผลการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศที่อนุญาตให้ใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการได้และไม่อนุญาตให้ใช้กัญชาโดยเด็ดขาด

3.4 เพื่อนำผลการศึกษา ใน 3.1 – 3.3 นำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้กัญชาสำหรับการนันทนาการภายใต้ นโยบายและการควบคุมและกำกับดูแลทางกฎหมาย

4. สมมติฐานการวิจัย

นโยบายเปิดกัญชาเพื่อใช้ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เพื่อการปกป้องสุขอนามัยและสวัสดิภาพของผู้ใช้นั้นกฎหมายได้อนุญาตให้ดำเนินการได้และเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (The International Narcotics Control Board : INCB) และสอดคล้องกับนโยบายของอาเซียนที่ให้ผ่อนปรนการใช้ประโยชน์กับยาเสพติด แต่การใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการย่อมเป็นการขัดต่อทบัญญัติของอนุสัญญาระหว่างประเทศ หากประเทศไทยจะขยายนโยบายการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการได้ก็ต่อเมื่อประชาชนเริ่มมีความคุ้นเคยกับการใช้กัญชาอย่างถูกกฎหมายควบคู่ไปกับการสร้างความเข้าใจเรื่องการใช้กัญชาเพื่อนันทนาการอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น ภาครัฐจึงต้องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้กัญชาเพื่อนันทนาการโดยการควบคุมโดยภาครัฐ และควรมีมาตรการทางกฎหมายอื่นเพื่อให้เกิดการควบคุมและกำกับดูแลการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการในระดับท้องถิ่นด้วย

5. ขอบเขตการวิจัย

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ (Recreational Cannabis Use) โดยศึกษาจากแนวคิดการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ ผลกระทบการใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศที่อนุญาตให้ใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ ได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศออสเตรเลียในเขต Australian Capital Territory และกลุ่มประเทศซึ่งไม่อนุญาตให้ใช้กัญชาโดยเด็ดขาด ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย การเก็บข้อมูลเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ (In - dept Interview) เช่น ตัวแทนจาก ป.ป.ส. นักวิชาการด้านกฎหมาย และแพทย์ทางด้านจิตวิทยา เพื่อนำผลการศึกษาทั้งหมดดังกล่าวมาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการใช้กัญชา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเพื่อนันทนาการในประเทศไทย

6. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้วิธีการศึกษาด้วยการวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยการรวบรวมหนังสือ ตำรา รายงาน การศึกษาวิจัย บทความทางวิชาการ ข้อมูลทางวิชาการ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูล

จากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดที่โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) โดยจะไม่มีสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เป็นกลุ่มเปราะบาง เช่น กลุ่มผู้ติดยาเสพติด หรือกลุ่มผู้ใช้กัญชา

7. นิยามศัพท์

นันทนาการ (Recreation) หมายถึง กิจกรรมที่ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล สังคม โดยนันทนาการถูกใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำให้บุคคลสัมผัสประสบการณ์ของการใช้เวลาว่างหรือการเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายตามความสมัครใจและความสนใจของบุคคล โดยปราศจากการบังคับ หรือข้อผูกมัดใดๆ

การใช้กัญชาเพื่อการนันทนาการ (Recreational Cannabis Use) หมายถึง การนำกัญชามาใช้ในกิจกรรมที่มีรูปแบบที่หลากหลายตามความสมัครใจและความสนใจของบุคคลโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย เพื่อก่อให้เกิดความสุข สนุกสนาน ความเพลิดเพลิน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม

การทำกัญชาให้ถูกกฎหมาย (Legalization of Cannabis) หมายถึง การทำให้การบริโภค การเสพ การจำหน่าย และการครอบครองกัญชาถูกต้องตามกฎหมาย

